

Οἱ Στρατιῶται δὲν ἐχρησίμευσαν εἰς διοργανισμόν μόνου τοῦ ἐλαφροῦ ἵππικου ἀλλὰ καὶ τῶν βαρέων ἵππέων καὶ αὐτοῦ τοῦ τιμαριωτικοῦ στρατοῦ. Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1534 συγγραφείσαν Discipline militaire τοῦ Bellay, ἕκαστος Γάλλος τιμαριούχος ὤφειλεν ἀπὸ ἡλικίας δεκαεπτὰ ἐτῶν νὰ ὑπηρετήσῃ ἐπὶ ἕξ μέχρις ἑννέα ἐτῶν εἰς τὰς τρεῖς σχολὰς τοῦ ἐλαφροῦ ἵππικου, τὰς λεγομένας τῶν τουφεκοφόρων, τῶν Στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐλαφρῶν ἵππέων, ἵνα μάθῃ ὅλην τὴν ἐπιστήμην καὶ καταρτισθῇ ἄξιος τοῦ ὀνόματος πολεμιστῆς ¹⁾.

Ὁ τελευταῖος ἱστορικός τοῦ γαλλικοῦ ἵππικου παραδέχεται, ὅτι ὁ ὄργανισμός τοῦ ἐλαφροῦ ἵππικου μετέχθη ἔξωθεν εἰς Γαλλίαν, ὡς δηλοῖ καὶ αὐτὸ τὸ μὴ γαλλικὸν ὄνομα τοῦ cheveau-legers, ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὸ cavallarmati τῶν Ἰταλῶν. Ἄν ὁ στρατηγὸς Susane ἐγίνωσκε τὴν ἱστορίαν τῶν Στρατιωτῶν, ἢ ἔβλεπεν ὅτι οἱ cheveau-legers εἶνε τὰ γοργὰ ἄλογα ²⁾. Ὁ Riccotti θεωρεῖ ἀνεπίδεκτον συζητήσεως, ὅτι οἱ Ἕλληνες Στρατιῶται ἐδίδαξαν τοὺς Ἰταλοὺς τὸν ὄργανισμόν τοῦ ἵππικου. Ὁ Σκνούτος συνεχῶς μνημονεῖ παρὰ τοὺς Στρατιώτας πολεμοῦντας καὶ Ἰταλοὺς ἐλαφροὺς ἵππεῖς vestiti à modo di Stradiotti. Εἶδμεν ὅτι ὁ μαρκήσιος τῆς Μεντούης ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Γενούης πολεμῆ μετὰ Μερκουρίου, ἵππεύων καὶ ὀπλισμένους al Albanais. Πλὴν τῶν μαρτυριῶν τούτων καὶ ὁ ὄργανισμός τῶν ἐν Ἑλλάδι Στρατιωτῶν πείθει ὅτι τὸ εὐρωπαϊκὸν ἵππικὸν διεμορφώθη κατὰ τὸν Στρατιωτικὸν τύπον· οἱ ἐν Κύπρῳ τιμαριούχοι διαίρουσιν εἰς Στρατιώτας καὶ τουφεκοφόρους, ὡς ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ· ³⁾ κατωτέρω θὰ συγκρίνωμεν τοὺς ὑπὸ τῶν γάλλων λεγομένους Argoulets καὶ Carabins πρὸς τοὺς προσημειωθέντας ζαγδάρους τῶν Στρατιωτῶν.

Εἴτε ὁ Ἀριανίτης, εἴτε ἄλλος τις συγγενὴς τοῦ Καστριώτου προσήνεγκεν εἰς Κάρολον τὸν Ἡ' τοὺς πρώτους Στρατιώτας καὶ ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀρχηγὸς τοῦ ἵππικου, τὸ βέβαιον ὅτι οὗτος ἐξεγύμνασε κατὰ τὸ Στρατιωτικὸν σύστημα καὶ Γάλλους καὶ ἐμόρφωσεν οὕτω τὸν πρῶτον πυρῆνα τοῦ ἐλαφροῦ ἵππικου, τὸ ὁποῖον εὗρεν ὁ Μερκούριος ἐν ἔτει 1503 εἰς τρεῖς χιλιάρχας «ἄλογα λιντσέρα» συμποσούμενον. Εἰ καὶ οἱ Γάλλοι ὕστερον ἐκ πνεύματος καινοτομίας διήρσαν τὸ ἵππικὸν τῶν Στρατιωτῶν εἰς τουφεκοφόρους, Στρατιώτας καὶ ἐλαφροὺς ἵππεῖς, οὐδὲν ἤττον ἅπαν τὸ ἵππικὸν τοῦτο διατηρεῖ τὸ ἰδιάζον ὄνομα Estradiots, Albanais, cavalerie Albanaise.

¹⁾ Βιβλ. 1, κεφ. 11.

²⁾ Κορωναῖος, σελ. 47. Λέγονται καὶ λιντζέρ ἄλογα.

³⁾ «stipendiarii a cavallo, cioè Stradiotto o archibusero». Ἐκθεσις Δουόδου (1561) περὶ τῶν ἐν Κύπρῳ Στρατιωτῶν (ἐν Lamansky, σελ. 618)

Τὴν κατωτέραν βαθμίδα τῆς Στρατιωτικῆς τάξεως κατεῖχον οἱ λεγόμενοι arquebusiers ἢ τουφεκοφόροι, οὕτως ὀνομασθέντες ἀπὸ τῶν πυροβόλων ὄπλων τὰ ὁποῖα ἔφερον· οἱ αὐτοὶ ἔφερον παρὰ Γάλλοις καὶ τὸ ἐπώνυμον Argoulets, δηλοῦν τὴν ἐξ Ἀργολίδος καταγωγὴν τῶν· πρῶτος μνημονεῖ τοὺς Στρατιώτας ὑπὸ τὸ ὄνομα Argoulets, ὁ στρατάρχης de Montluc ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασί του (1519-1559).

Οἱ τουφεκοφόροι ¹⁾ Argoulets, ἤτοι Ἀργεῖοι, ἦσαν οἱ πρόμαχοι τῶν Στρατιωτῶν, συνοδεύοντες ἔφιπποι τοῦτους, καὶ πρῶτοι ἐφορμῶντες κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καθ' οὗ ἐξηκόντιζον ἐν τάξει τὰ βλήματα τῶν, ἐν ἀρχῇ μὲν ριπτάρια (ζαγδάς), ὕστερον δὲ πυροβόλα μακρὰ πιστόλια διὰ φυτιλίου ἐκπυροσφοροῦντα, καὶ ἐπὶ τέλους τὰ πλατύστομα τρομπόνια. ²⁾ Οἱ ὑπασπισταὶ οὗτοι ἢ παλληκάρια τῶν Στρατιωτῶν ἔφερον καὶ τὸ ὄνομα Ζαγδάροι ἀπὸ τῶν ἀκοντιζομένων ριπτάρων ἤτοι ζαγδῶν. Οὕτω προκινδυνεύοντες ἐξετίθεντο παρὰ τοὺς ἄλλους εἰς προφανῆ κίνδυνον, διὸ καὶ ὁ γνωρίσας τοῦτους Σκνούτος ἀποκαλεῖ uomini disperati che non istimano la propria vita. Διὰ τὴν αὐτὴν ἀφορμὴν καὶ οἱ προκινδυνεύοντες ἀκροβολιστῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἵππικου φέρουσι συνήθως τὸ ὄνομα les enfants perdus.

Ὁ παλιὸς ἱστορικός τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ Montgomerri-Courbusson περιγράφει οὕτω τοὺς ἐν Γαλλίᾳ ὑπηρετοῦντας Στρατιώτας καὶ Ἀργεῖους (Argoulets): οἱ Στρατιῶται ἦσαν ὀπλισμένοι ὡς οἱ cheveau-legers, μόνον δ' ἀντὶ περιβραχιονίων καὶ χειρῶν ἐφόρουσαν χειροπέλλα καὶ χειρόκτια συρματόπλεκτα. Ἀπὸ τοῦ πλευροῦ τῶν ἐκρέματο πλατεῖα σπάθη, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐπιππίου τὸ ἀπελατίκιον (masse) ἐκράτουσιν ὀβελοειδῆ ῥάβδον, μακρὰν δέκα μέχρι δώδεκα ποδῶν, ἐσιδηρωμένην καὶ μυτερὰν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἄκροις ³⁾. Ἐνεδύοντο ἐπενδύτην κοντὸν καὶ ἄνευ χειρῶν ⁴⁾· ἀντὶ σημαίας (cornette) ἔφερον

¹⁾ Τοιοῦτους τουφεκοφόρους ἀκροβολιστὰς εἶχον καὶ οἱ τελευταῖοι Βυζαντινοὶ καὶ οἱ Τούρκοι, ὡς γράφει ὁ Κριτόβουλος· «καὶ πρῶτα μὲν ἀκροβολισμοῖς ἰσχυροῖς ἐχρήσαντο πρὸς ἀλλήλους ἐκότεροι, τοῖς τε ἀπὸ τῶν τοξοτῶν βέλεσι, τοῖς τε ἀπὸ τῶν σφενδονητῶν λίθοις καὶ τοῖς ἀπὸ μηχανῶν καὶ τουφεκίων ἀφιεμένοις σιδηροῖς καὶ μολυβδίνις βόλοις» (σελ. 93.) Τὸ τουφεκίον (τουφεκὶ παρὰ Κριτοπούλου) δὲν εἶνε λέξις τουρκικῆ, ὡς κακῶς ἐσημείωσεν ὁ Κόντος, ἀλλ' ἐλληνικὴ σχηματισθεῖσα κατ' ὀνομασποίαν ἐκ τοῦ κρότου (τουφ), ὡς σημειοῖ σύγχρονος λόγιος.

²⁾ Πάντες γινώσκουσι τὰ τρομπόνια τῶν ἡμετέρων νυτικῶν· ἡ λέξις παράγεται ἐκ τῆς tromba τῶν Ἰταλῶν· οἱ Ἐνετοὶ ὀνομάζουσι τὰ πυροβόλα ταῦτα tromboni καὶ spazzacampagna.

³⁾ Οὗτος εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ Κορωναίου λεγόμενος στόκος· ἡ Στρατιωτικὴ ῥάβδος, ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν γάλλων Estradiotte, zagaie, ἤτο φοβερὸν ὄπλον εἰς χεῖρας τούτων, δυναμένων νὰ πλήττωσιν ἐμπροσθεν, ὀπισθεν, καὶ κατ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

⁴⁾ Ὁμοίον πρὸς τὸ νῦν λεγόμενον τζιπούνι.

